

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gl. 50 kr., za pol leta 1 gl. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnstvu v tiskarni sv. Cirila, koroske ulice hatv. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobje se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 5 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Nova politična bolezen.

Izmed bralcev, ki smo jih imeli lansko leto, ostali so nam blizo vsi tudi za letošnje leto zvesti in njim je znano, kaj je koalicija. To smo jim lani razložili na tanko, ali pristopilo nam je tudi lepo število novih bralcev in njim morebiti ni znano ime: koalicija, zato bode treba, da se za-nje razložimo to besedo, vsaj na kratko. Koalicija je latinsko ime in se pravi toliko, kar bi po naše rekli: združenje. V politiki torej pomeni koalicija združenje dveh, treh strank za to, da se dožene, kar je vsem po volji, drugo pa se odloži, dokler eni ali drugi stranki ne »zasije lepša zvezda«.

Potreba za koalicijo nastane ondi, kjer je več in nasprotnih strank, pa ni nobena tako močna t. j. ne šteje toliko glasov, da preseže vse druge. Tako je sedaj v državnem zboru na Dunaju in vsled tega so si segle tri največje stranke v roke, čes, da stopijo v koalicijo in tako navale drugih strank odbijó, kedar bode treba. Te stranke so: klub nemške levice, poljskih in konservativnih poslancev. Tudi sedanja vlada ali ministerstvo se tako sestavlja in je torej ministerstvo koaliranih strank. Najbolje se godi v tem nemški levici, pa je ona tudi najmočnejša ter šteje 110 in sedaj, ko stojita na njeni strani še dve drugi: stranka nemških nacionalcev in primorskih, laških poslancev, računani lahko na 140 glasov.

Da ima torej ona v tej koaliciji prvo in več ali manj odločilno besedo, posname si človek iz tega lahko in je naravno, če je poslanci drugih strank niso veseli, ali kaj čujejo, ko ni druge pomoči, dokler je v državnem zboru toliko nasprotnih strank! Koalicija je po takem le nekaj za silo in lahko vemo, da je nima nihče rad, samo nemška levica je nje vesela, ker je koalicija njej most do popolne zmage in to se zgodi brž, ko koalicija razpade. Kaj pa bode potlej? Na to vprašanje mora si človek prej odgovoriti, točno in jasno, in potem naj vrže kamen na sedanjo koalicijo! Mi radi priznamo, da na to vprašanje še nimamo odgovora, ali ne poznamo ga tudi pri drugih, resnih politikih. Zato pa se ve, da nismo za koalicijo, ali tudi zoper njo nismo, dokler ne dobimo za to uzroka ali upanja, da se nam »zjasnijo vremena«.

Če pa je koalicija, kakor smo rekli, le nekaj za silo in v drž. zboru potrebna, da se ondi vse delovanje ne pretrga, potem ne vemo, čemu da se hoče prenesti koalicija tudi v deželne zборе. V njih pač ne vidimo nobene potrebe za koalicije in če se vendar-le govori že tudi o njej v dež. zborih, mora priti le iz tega, da je koalicija — politična bolezen, tem nevarniša, ker je nalezljiva. Sicer pa mislimo, da se ne dela v nobenem dež. zboru resno za koalicijo, k večjemu v češkem in

tudi tam bode težko jo spraviti, še težje pa jo vzdržati na nogah.

V drž. zboru imamo sedaj koalicijo in z njo nam je računati; drugod pa si nje ne želimo, kajti ona duši človeka lastno prepričanje in torej proč z njo, kjer je ni treba!

Slovenci in vlada.

(Govor dr. Lavoslava Gregorčeca v 255. seji drž. zbora.)

Slavna zbornica! Pri večerajšnji večerni seji očital je — ne vem, kolikokrat že — poslanec dr. Menger ministerskemu predsedniku grofu Taaffe, da ni spravil narodov med seboj. Nekaj krivde pač pade na grofa Taaffe, glavna krivda pa tiči vse kje drugje. O spravi se more, kakor znano, govoriti najmanje med dvema osebama, ki morata imeti skupno voljo, spravlivo mišljenje in nagnjenost za spravo. Ako tega ni, je vsaka sprava nemogoča. Da Slovani niso bili pripravljeni spraviti se z Nemci, moram vsekako zanikati, kar se tiče Slovencev.

Jaz sem bil nekdaj, in to baš tedaj, ko so se valovi takozvane fakijske opozicije najvišje vzpenjali, urednik dveh časopisov, jednega slovenskega in jednega nemškega lista, ter sem imel priliko, natančno opazovati tedanje razmere. Opazoval sem tudi delovanje nemško-liberalnega časopisja in moram reči, da niso Nemci še nikdar tako divjali v časopisih proti nam Slovanom, kakor tedaj. Nemcem se je vsako spravlivo mišljenje in nagnjenost k spravi naravnost iztrgalo. Zato moram reči, da je glavno krivdo, da spravljanje grofa Taaffe ni imelo uspeha, začrtati na rovaš stranki dr. Mengerja.

Zdaj preidem na svoj predmet. — Slavna zbornica! Zadnji čas so nas Jugoslovane pogosteje imenovali nego preje. Uzrok je ta, da smo izstopili iz kluba konservativcev, ter si ustanovili svoj klub, in ta korak se je mnogostransko deval pod nič. Predhacivala se je nam prenagljenost, politična neprevidnost, da, celo ne-državniško postopanje. Prosil sem toraj za besedo, da dokažem nasprotno, da razjasnim, da mi v taki situaciji nismo mogli niti smeli drugače postopati, ako smo hoteli ostati zvesti svojemu nacionalno-konservativnemu programu, političnim, cerkvenim in narodno-gospodarskim principom. V momentu, ko smo začuli nov vladni program z njegovim popolnim ignoriranjem narodne enakopravnosti — tu se je nam pokazalo naše stališče.

Ostati torej nismo mogli niti trenotek v koaliciji, v čigar ministerstvu je nemško-liberalna stranka dobila vlado nad celo državo. Novo ministerstvo je izključno

nemško-liberalno, večina resortov, med temi najvažnejši, odločno v nemško-liberalnih rokah. Kakošnega pomena je to za ne nemške narode, za katoliško cerkev, za srednji, meščanski in kmetski stan, posebno pa za državne finance, o tem ne pripušča, mislim jaz, zgodovina naše domovine pač nikakoršnega dvoma; to pomeni nadaljevano zatiranje in odiranje slovanskih rodov, to pomenja nedotakljivost liberalnega šolstva in liberalno-konfesijonelnih zakonov, to pomenja nadaljevano vladno kapitala po Manchesterških načelih in sklepno prav nadaljevano proletarizovanje srednjih stanov, obubožanje ljudstva nove državne dolgotve in povišana vojaška bremena!

Gospoda moja, mi Jugoslovani ne moremo temu pritrčiti, ne moremo pomagati, tako daleč ne moremo zatajiti svojega političnega prepričanja. Cenjeni drugi prejšnjega konservativnega kluba so obžalovali našo ločitev; mi tudi obžalujemo — potrebo našega izstopa. Težko je bilo nam ločiti se od mnogoletnih, zvestih in blagih prijateljev, to tembolj, ker ne pade krivda na nje, ampak na našega skupnega vodnika, ki je v začetku brez naše vednosti, toraj proti naši volji upropastil grofa Taaffe ter konečno ustvaril sedanjó situacijo.

V zadnjem času smo doživeli celo vrsto najraznovrstnejših iznenadenj. V septembru je razglasila vlada izjemno stanje za Prago in okolico, tu so bili Čehi iznenadeni. Dne 10. oktobra je prišla slavna zbornica k prvi seji pričakujoč, da se bodo razjasnili razlogi izjemnih naredeb, kakor zakon izrecno zahteva. To se ni zgodilo, tu so bili iznenadeni gospodje poslanci. Istega dne je vlada predložila slavni zbornici nov načrt za volilno reformo, tu so bili nemški liberalci ne malo iznenadeni. Istega dne je tudi konservativni grof Hohenwart z liberalnim gospodom pl. Plenerjem jednoglasno izjavil, da je njihova najsrčnejša želja, rešiti kmeta, tu so bili iznenadeni kmetje. Nekaj dni pozneje so izjavili predsedniki trinožne večine, da se Taaffejev načrt o volilni reformi ne more vzprejeti, tu je bil grof Taaffe iznenaden do demisije.

Dne 23. novembra se je predstavila nova vlada ter prečitala svoj vladni program; tu so bili iznenadeni Slovani. Kmalu na to je sledil jugoslovanski izstop, tu je bil iznenaden grof Hohenwart. Je-li sedaj konec vseh iznenadenj, ne vem, ali vedel bi za nekatera iznenadenja, katera bi res koalicijo prav zelo ali prav globoko iznenadila, na primer, ako bi se grof Taaffe nenadoma vrnil v palačo na Židovskem trgu. Ne maram dalje zreti bodočnosti v obraz, ker je vendar preveč zakrit, kar bi pa rad povedal, to je: največje iznenadenje je to, da ni čeladonoseči pl. Plener povzročil padca grofa Taaffe, nego drugače vedno zvesti Fridolin, kakor so ga imenovali tu v slavni zbornici. Mnogoletni in zmago-slavni vodnik konservativcev in nacijonalcev, izveden branitelj konservativnih principov in narodne jednakopravnosti, je zadal Taaffejevemu ministerstvu smrtni udarec, ali ne v svojo in svoje stranke korist, ampak v korist svojega mnogoletnega nasprotnika, v korist liberalizma, kojega je sam dolgo pobijal. Konservativni grof Hohenwart se je podal liberalnemu gospodu pl. Plenerju, ter mu držal stremena, da se je zamogel ta gospod zavihleti v že dolgo zaželeno državno sedlo. Ta poraz avstrijskega konservativizma, povzročen po vodniku konservativcev, je največje iznenadenje, ali ob jednem tudi najusodepolnejše, kar se je moglo zgoditi. Cel pomen te katastrofe* se razvidi, ako se pomisli, kaj se je s tem zabranilo, kaj pouzročilo.

(Dalje prih.)

*) Po naše: dogodba, ki ima velike posledke.

Ured.

Cerkvene zadeve.

Božičnica v Ljutomeru.

Božičnica za uboge šolske otroke na Franc-Jozefovi ljudski šoli v Ljutomeru se je kaj lepo vršila v soboto, dne 23. decembra popoldne v dostojno okinčani šolski dvorani, kjer so se zbrali ubogi otroci z učiteljstvom. Počastili so nas s svojo navzočnostjo sledeči šolski dobrotniki: visokorodni g. okr. glavar grof Attems, visokočastiti g. dekan Skuhala, gg. veroučitelja Pajtler in Vaupotič, načelnik kr. šol. sveta g. notar Šlamberger, gošpé in gospice. Okoli lepo okinčanega božičnega drevesca so bili nastavljeni božični darovi: razna oblačila, obuvala in jedila. Preblagi ljutomerski šolski dobrotniki in trgovci so namreč v ta namen darovali 68 gold. v denarju in precej blaga in jedil. Za denar se je nakupila obleka in obutev. Najpoprej otroci veselo zapojó Ipavčevo pesem: »Solarji pri jaslicah«. Gosp. nadučitelj Robič njim potem razloži pomen božičnice ter izreče najtoplejšo zahvalo vsem preblagim dobrotnikom in dobrotnicam, osobito pa že zgoraj imenovanim za njihove velikodušne darove. Opominja tudi otroke, naj z marljivostjo in z lepim obnašanjem pokažejo, da so teh lepih darov tudi vredni, ker mali Jezusek ubogim otrokom le takrat rad kaj prinese, ako so pridni in dobri. Le pridni in dobri otroci smejo tedaj upati, da jim bode milost preblagih dobrotnikov tudi v prihodnje dobrohotna ostala. Gospod dekan so potem vspodbujali otroke, naj rastejó ne samo v letih, ampak tudi v modrosti in v milosti pri Bogu in pri ljudéh, kakor 12-letni Jezus, kateri jim je najlepši izgled v pokornosti in v poslušanju lepih in potrebnih naukov. Na zadnje so še gosp. okr. glavar izrekli čast. učiteljicam za njih veliki trud pri nabiranju božičnih darov. Na to se je vršila razdelitev darov. Obdarovanih je bilo 95 fantov in 135 deklic. Zdaj sta se zahvalila deček dobrotnikom in deklica dobrotnicam v imenu obdarovanih otrok v kratkem, ličnem govoru za prejete darove. G. nadučitelj se h koncu še spominja najvišjega dobrotnika naše šole, presvitlega cesarja: s cesarsko pesmijo se je končala ta lepa slovesnost krščanske ljubezni, katera se je tukaj pokazala brez razločka narodnosti.

Slovesnost v frančiškanski kapeli Matere milosti v Mariboru.

V čast novega blaženika iz frančiškanskega reda P. Leopolda iz Gajik se bode obhajala slovesna tridnevica in sicer 23., 23. in 24. januarija. Vsaki dan bodo tri slovenske in dve nemški pridigi. Razlagalo se bode v teh pridigah sveto življenje in smrt blaženega Leopolda s primernimi nauki za krščansko bogoljubno življenje. V četrtek potem, dne 25. januarija, se obhaja, kakor vsako leto, slovesnost Matere Milosti. Priporočujemo se v teh milostnih dnevih blaženemu Leopoldu posebno udje Frančiškovih redov, saj je naš brat, ki je skušil življenje in trpljenje na tem svetu, ter zdaj prosi in bo prosil v nebesih za tiste, ki ga na zemlji častijo, posnemajo in na pomoč kličejo!

Gospodarske stvari.

Garje pri ovcah.

(Konec.)

Da zvejo tudi slov. gospodarji o kakem izdatnem sredstvu zoper popisano bolezen, naj sledi nekaj vrstic o pripravljanju zdravila, ki se je vsikdar kot dobro,